МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ТА ПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗЕЙ АПК

Матеріали
V Всеукраїнської
науково-практичної конференції

17—18 листопада 2016 р.

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Київ НУХТ 2016

Суттєвою складовою проблем є недосконала система кредитування, а, іноді, абсолютна неможливість отримання навіть короткострокового кредитування підприємств в силу повної відсутності у більшості суб'єктів господарювання ліквідної застави. Дефіцит обігових коштів змушує виробників постійно спрощувати технології виробництва, йти на порушення вимог щодо якості та безпеки продукції.

Також реальною проблемою для підприємств АПК став перегляд спеціального режиму нарахування і використання ПДВ (для певних видів діяльності — скасування) та існуючих пільг в оподаткуванні.

В цих умовах дуже чутливо сприймаються проблеми, пов'язані з процесами глобалізації та залежністю української економіки від процесів на світових ринках агропродукції та продовольства. Так, зниження світових цін на продовольство та агросировину в умовах практично повної залежності підприємств майже всіх галузей АПК від імпортних ресурсів (обладнання, технології, насіння, ЗЗР та стимуляторів росту, активні біодобавки, ароматизатори, синтетичні замінники, ПММ тощо) призведе до стабільних обсягів або зростання агровиробництва заради простого відтворення або виживання підприємств.

ЛІТЕРАТУРА

1. ФАО: Обзор мирового рынка молока и молочных продуктов в 2014 [Електронний ресурс] — Режим доступу : http://www.fao.org/docrep/015/al989r/al989r00.pdf

2. Статистичнй бюлетень «Реалізація сільськогосподарської продукції» 2015 р [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/.

3. Статистичний збірник «Тваринництво України» 2015 р [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/

4. Статистичний збірник «Сільське господарство України» за 2015 рік [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/

ЗАХОДИ, ЯКІ ПРОВОДЯТЬ ДЛЯ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ПОТЕНЦІЙНО НЕБЕЗПЕЧНИХ ОБ'ЄКТІВ

В.А. Заєць
Національний університет харчових технологій

Запобігання виникненню надзвичайної ситуації (НС) — це підготовка і реалізація комплексу заходів, що спрямовані на регулювання безпеки, управління ризиками та завчасне реагування на загрозу виникнення НС. Під регулюванням безпеки розуміється розробка нормативно-правової документації і реалізація заходів, які визначають і нормують можливі ризики виникнення НС. Ідентифікація об'єктів підвищеної небезпеки — це визначення об'єктів підвищеної небезпеки серед потенційно небезпечних об'єктів (ПНО).

До недавнього часу підприємства харчової промисловості не відносили до потенційно небезпечних. Але події останнього часу довели помилковість такого ствердження.

Перш за все треба назвати загальні чинники, властиві всім підприємствам харчової промисловості:

1.Більша частина заводів оснащена застарілим обладнанням, яке функціонує десятки років, а тому є джерелом потенційної небезпеки навіть в умовах норма-

льної експлуатації, не кажучи про можливі аварії. Кількість такого обладнання значна і заміни йому немає.

2. На більшості підприємств використовуються застарілі технології, які потребують значної кількості енергоносіїв. Останніми роками помітно зменшилась кількість висококваліфікованих працівників і знизилась дисципліна охорона праці.

3. З'явилось багато малих і середніх підприємств у віддалених населених пунктах, де неможливо простежити за техногенною безпекою. Додатково можна вказати на такі обставини:

- м'ясокомбінати, бойні, консервні заводи, молоко- та сирзаводи мають холодильні установки, де використовується як холодоагент аміак, що відноситься до отруйних речовин;
- борошномельно-круп'яні підприємства та спиртзаводи є вибухонебезпечними;
- майже кожне підприємство харчової промисловості можна вважати потенційним джерелом отруєнь та інфекційних хвороб.

Деякі агропромислові об'єкти можуть відноситись до ПНО. У процесі ідентифікації для кожного ПНО розраховується сумарна маса будь-якої небезпечної речовини (НР), з вказаних в нормативах порогових мас індивідуальних небезпечних речовин [2].

Процедура ідентифікації вважається закінченою, якщо виявиться, що сумарна маса хоча б однієї з усіх видів НР на ПНО дорівнює або перевищує норматив порогової маси.

Порогову масу НР однієї групи визначають за формулою:

$$Q = \sum q_i / \sum (q_i / Q_i)$$

де: Σ — сумарна величина; q_i — сумарна маса НР, що знаходиться на об'єкті; $\square_i$ — норматив порогової маси цієї НР.

Для визначення класу небезпеки слід користуватись даними таблиці, що наведена нижче.

Таблиця. **Визначення переліку небезпечних речовин, що використовуються на об'єкті господарської діяльності, їх кількості та класу небезпеки**

Назва НР	Кількість, тон	Клас небезпеки
Ортофосфорна кислота	2.0	2
Сірчана кислота	60.0	2
Оцтова кислота	4.0	3
Амоніак	9.5	4
Їдкий натр	60.0	2
Хлористоводнева кислота	0.6	2

Суб'єкт господарської діяльності за результатами ідентифікації складає повідомлення про результати ідентифікації ПНО і подає його територіальним органам Держгірпромнагляду, Державної інспекції ЦЗ та техногенної безпеки, державної санітарно-епідеміологічної служби, Держпожбезпеки, Держархбудінспекції, а також відповідній місцевій адміністрації, або виконавському органу місцевої поради (уповноважені органи) [1].

Уповноважені органи ведуть облік ПНО.

Держгірпромнагляд веде Державний реєстр ПНО і видає суб'єкту господарської діяльності свідоцтво про державну реєстрацію ПНО [2].

У процесі ідентифікації розглядаються і ураховуються внутрішні і зовнішні чинники небезпеки. Внутрішні чинники небезпеки характеризують небезпечність будов, споруд, обладнання, технологічних процесів. Зовнішні чинники небезпеки безпосередньо не пов'язані з функціонуванням об'єкта господарської діяльності, але можуть ініціювати виникнення НС на ньому та негативно впливати на її розвиток (природні явища та аварії на об'єктах, які розташовані поблизу). Результати ідентифікації і розрахунки, на підставі яких вона проводилася, зберігаються суб'єктом господарської діяльності протягом 25 років.

ЛІТЕРАТУРА

1. Основи Цивільного захисту: посібник / [О.В. Бикова, О.Ч. Болієв, Д.М. Деревинський та ін.]: під ред. М.В. Болотських. — К.: Форест-А, 2008. — 353 с.

2. Про ідентифікацію і декларування безпеки об'єктів підвищенної небезпеки: [Постанова Кабінету міністрів України: від 11 липня 2002 р. № 956, із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ] // Офіційний вісник України. — 2002. — № 29.

ХАРАКТЕРИСТИКА СПОЖИВАННЯ ЕНЕРГОРЕСУРСІВ ХАРЧОВОЮ ПРОМИСЛОВІСТЮ УКРАЇНИ

А.В. Ківер
Національний університет харчових технологій

Питання енергозбереження та енергоефективності з кожним роком стають все більш актуальними. Підприємства харчової промисловості (виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів) відносяться до крупних споживачів паливно-енергетичних ресурсів. Це пояснюється низкою факторів, серед яких найвпливовішими є:

1) значна частка витрат паливно-енергетичних ресурсів у загальній структурі собівартості продукції;

2) високий ступінь фізичного зносу основних засобів, у тому числі виробничого обладнання (65-70 %);

3) дефіцит інформації про програми і технології енергозбереження;

4) порівняно невеликий досвід фінансування проектів, пов'язаних з енергозберіганням і, як результат, неактивна їх реалізація [1].

За період 2010-2014 рр. використання енергоресурсів харчовою промисловістю скоротилася на 11 % (рис.). Найбільше зменшилось використання біопалива та його відходів на 45,5 %. Поряд з цим, зросла частка споживання нафтопродуктів майже на 13 %. Але за період 2013-2014 рр. спостерігається тенденція до зростання (на 1,33 %) споживання енергоресурсів харчовою промисловістю, а саме: зросла частка використання біопалива та його відходів на 20 %, теплоенергії — на 6,7 %. Скорочення використання енергоресурсів спричинене щорічним зростанням цін на імпортовані Україною газ та нафту, дефіцитом і постійним зменшенням природних ресурсів України, і, як наслідок, підприємства харчової промисловості намагаються використовувати енергозберігаючі технології [2].